

Línia d'actuació 7. Incorporació sistemàtica del coneixement professional i clínic

Resum i adaptació de: Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. Pla de salut de Catalunya 2011-2015. Barcelona: Departament de Salut; 2012. El document complet està disponible a: http://www20.gencat.cat/docs/salut/Home/Destaquem/Documents/plasalat_vfinal.pdf

La participació dels professionals de la salut en el desenvolupament, l'aplicació, l'avaluació i la millora d'aquest Pla de salut és fonamental i bàsica per al seu èxit. Com a fonament bàsic d'aquesta línia d'actuació hi ha la participació i incorporació sistemàtica del coneixement professional, en la qual cal diferenciar finalitats (informació, consulta, decisió, avaluació), àmbits (procés assistencial, òrgans de gestió i de govern dels centres, regulació compartida de la professió, polítiques sanitàries), nivells (individual, col·lectiu) i formes (formals, informals). Cal incorporar-hi també els conceptes de responsabilitat i rendició de comptes.

El Pla de salut és l'eina del Govern per provocar un canvi en el model assistencial i en la manera d'organitzar-se. Això no obstant, i tal com s'ha avançat en la introducció d'aquest document, hi ha altres aspectes, que són pròpiament acció de Govern, que queden recollits en el Pla de Govern i que, per tant, no es desenvolupen en el Pla de salut. En aquest sentit, s'ha cregut convenient enumerar-los i explicar breument quina és la direcció dels canvis que el Govern planteja en aquests tres apartats:

- Planificació. El Departament de Salut té com a objectiu disposar dels millors professionals de la salut mitjançant una planificació adequada de l'oferta formativa i la demanda de professionals, per evitar desequilibris i alhora garantir sistemes rigorosos i exigents de reconeixement professional.

- Formació. Els estudiants de ciències de la salut i els professionals de la salut demanen que el sistema sanitari els assegurui i faciliti un bon procés de formació i d'adquisició de les competències que requereix el seu exercici professional i un encaix adequat en el sistema sanitari per poder mantenir, millorar i desenvolupar totes les competències adquirides en l'etapa de formació. El Departament de Salut assumeix una responsabilitat directa i irrenunciable en l'àmbit del desenvolupament professional, que exercirà amb la implicació dels agents del sistema i, en especial, dels professionals de la salut, tant en el seu vessant individual com col·lectiu.

- Acreditació. El reconeixement, el manteniment i la millora de la competència professional i el desenvolupament professional continuat són una necessitat i una exi-

gència per a la millora de la seguretat, la qualitat i l'eficiència de l'atenció sanitària. Cal articular mecanismes d'acreditació de l'adquisició, el manteniment i la millora de competències en coneixements, habilitats i actituds, des de la fase d'aprenentatge universitari fins a la fase de l'exercici professional i al llarg de tota la durada d'aquesta. Aquests mecanismes, que s'han de basar en criteris i processos públics i transparents, han de ser liderats, desenvolupats i aplicats pels mateixos professionals (col·legis professionals i societats científiques).

La línia d'actuació concreta desenvolupada en l'àmbit d'aquest Pla de salut se centra en la participació dels professionals mitjançant la incorporació sistemàtica del coneixement clínic en la presa de decisions i l'avaluació de resultats del sistema sanitari.

Aquest és un element cabdal per a una més bona gestió del sistema sanitari i per assolir els millors resultats possibles en salut (qualitat, seguretat i eficiència).

- En el context actual, els professionals de la salut han estat i són els primers a realitzar importants esforços per assegurar la qualitat i sostenibilitat del nostre sistema sanitari.

- Els professionals de la salut són l'eix fonamental i el motor del sistema sanitari.

El sistema de salut no ha estat capaç de clarificar finalitats i instruments de participació ni ha establert els canals de diàleg adequats amb els professionals en els diferents àmbits en què caldria interactuar per incorporar sistemàticament el coneixement professional.

El sistema de salut incorpora habitualment el coneixement professional, però no ho fa d'una manera sistemàtica i no té uns instruments de participació ben establerts i estandarditzats.

Aquesta participació s'ha de dur a terme en la presa de decisions relacionada amb les polítiques sanitàries, el model sanitari, l'organització sanitària, l'avaluació, la gestió del propi temps de treball, la relació assistencial i la pràctica clínica mitjançant diferents mecanismes i instruments. Aquesta participació implica identificar les regles que la governen, saber i conèixer quin n'és l'objectiu concret, assegurar un retorn adequat d'informació i emprar vies i mecanismes de comunicació àgils i transparents.

La participació i la incorporació sistemàtica del coneixement professional a la presa de decisions no requereix

necessàriament estructures estables, però sí lideratge i implicació professionals, i un marc de relació clar i transparent que generi confiança i faciliti l'intercanvi d'opinions i els coneixements que garanteixin l'objectiu comú a tots els agents del món sanitari: gaudir d'un sistema sanitari segur, de qualitat i eficient. Per fer efectiva aquesta participació caldrà disposar d'eines que permetin resoldre biaixos de selecció de professionals en funció de la seva ubicació geogràfica o del nombre, en casos de consultes molt especialitzades.

Principis i model

Seguint el diagnòstic de situació, la prioritat estratègica que es proposa és la de clarificar i reordenar els elements i instruments de participació amb la incorporació del coneixement professional en la presa de decisions i l'avaluació del sistema sanitari de Catalunya.

Cal millorar la comunicació amb els professionals de la salut mitjançant la identificació d'interlocutors adequats, potenciant la participació del coneixement professional en el procés de presa de decisions i incorporant aquest coneixement professional per a la prioritització, ordenació i avaluació de l'activitat assistencial amb criteris d'eficiència clínica (costos i resultats en salut).

Volem avançar cap al concepte de governança clínica i, en aquest procés, els professionals hi juguen un rol clau. En l'àmbit departamental haurem d'acordar una sèrie de principis i valors de sistema que hauran de ser transmesos als proveïdors (agència) i aplicats pels professionals de la salut (agents).

Projectes estratègics

S'han identificat tres projectes clau.

Projecte 7.1. Impulsar la creació de comitès clínics o grups de treball per propiciar la participació sistemàtica del coneixement professional en la planificació i l'avaluació del sistema sanitari

Objectiu fins al 2015. Disposar d'un model avaluat de participació professional que sigui compartit i conegut entre els professionals.

Objectiu de resultats a curt termini. Haver finalitzat el procés de participació dels tres estudis pilot.

Projecte 7.2. Elaborar un codi de principis dels professionals de salut en l'exercici de la funció pública en el sistema sanitari de Catalunya

Objectiu fins al 2015. Disposar d'un codi de principis dels professionals de la salut en relació amb les organitzacions on duen a terme les seves activitats assistencials.

Objectiu de resultats a curt termini. Disposar d'un codi de principis dels professionals de la salut en relació amb les organitzacions on duen a terme les seves activitats assistencials.

Projecte 7.3. Assegurar la participació efectiva dels professionals en el CatSalut i el Departament de Salut

S'identificaran i es definiran les regles que regeixen la participació dels professionals en la transformació del sistema i la presa de decisions.

Objectiu fins al 2015. Consolidar mecanismes estables de consulta i participació dels professionals en la seva relació amb el Departament i el CatSalut.

Objectiu de resultats a curt termini. Tenir testat i avaluat el model.